

Malo se je i u našoj javnosti dalo publiciteta ovom jubileju. Staroslovenski Institut Svetozara Ritiga izdao je »Slovo«, posvećeno njihovoj uspomeni. Biskupi Jugoslavije posvetili su im pastirsko pismo na svoje vjernike, neke dijeceze obavile su i skromne proslave, ali bilo je i žalosnoga muka.

Ne zaboravimo nikada svojih velikana, jer su nam dali svijetlo kad su nam dali pismo. Uveli su nas u kolo kulturnih naroda. I ovdje vrijedi riječ: Rod bo samo, koj' si mrtve štuje - Na prošasti budućnost si sruje!

ANTUN TOLJANIĆ

VIDICI

EKUMENSKI REDOVNICI IZ TAIZEA

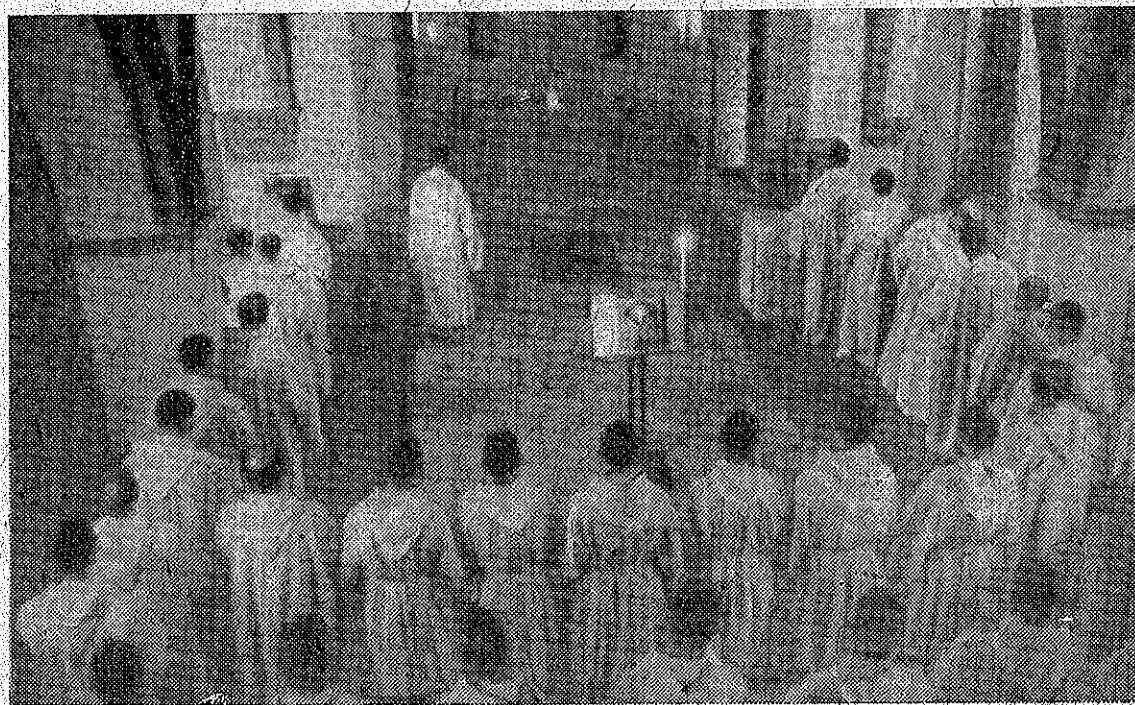
Na TV ekranu na zasjedanju drugog Vatikanskog Koncila mogu se zapaziti dva gospodina u bijeloj odjeći, širokih rukava i potpuno bijelog kapuča. Koji su to? Radi se o prioru zajednice u Taizeu Rogeru Schutzu i njegovu zamjeniku, a glavnom teologu iste zajednice Maksu Thurianu.

Godine 1939. Roger Schutz, koji je bio tada teolog u Lausani, okupio je nekoliko svojih prijatelja na zajedničku molitvu i zajednički apostolski rad. Prebivalište nadaše u Francuskoj, u nenastanjenom i zapuštenom mjestu Taize. Jednostavna zapuštena kuća, koja je služila za utočište izbjeglica, postala je njihov stan. 1942. pridružiše se Rogeru neka »braća« iz Geneve da žive zajedničkim životom i opsluživaju potpuno evanđeoske savjete. 1944. družba dobi svoju konačnu formu.

Godina 1949. za Taize vrlo je važna. U zoru Uskrsnuća sedam mladića obećalo je da će živjeti Bogu i bližnjemu u čistoći, poslušnosti i siromaštvu. Danas ih ima 50 iz 13 raznih konfesija.

Što im je cilj? Njihovo je pravilo: Razmatranje i rad. Suradivanje s katolicima na socijalnom i kulturnom polju. Osobito se ističe kod njih ideja ekumenizma — nastojanja oko jedinstva. Svim silama se bore protiv razdora među kršćanima koji je velika sablazan. Krist nije bio razdijeljen nego jedan.

»U ovakvom brzom svjetskom progresu kako se može ostati gluh kad pogledamo milijardu i pol nekrštenih u Aziji, 170 milijona u Africi«, zaključuju redovnici iz Taizea.

Na zajedničkoj molitvi

Vrlo su aktivni i na izdavačkom polju. Roger Schutz s knjigom »Jedinstvo nada života« i Maks Thurian s knjigom »Moderni čovjek i duhovni život« postali su vrlo popularni. Ovaj posljednji mnogo piše i o ispovijedi, trajnom djevičanstvu, o karizmama, euharistiji, jedinstvu kršćana, Bl. Dj. Mariji... »Marija Majka Spasiteljeva lik Crkve« jest njegovo posljednje djelo. Izdaju reviju »Verbum Caro«. Sagrađili su crkvu, koju su nazvali »Crkva pomirenja« u kojoj se vrši liturgija raznih kršćanskih konfesija. Kripta je određena za služenje sv. Mise po katoličkom obredu.

Česti su susreti katoličkih predstavnika s ovom zajednicom. I biskupi se mogu vidjeti u ovoj kući gdje u atmosferi molitve i bratskog razgovora srdačno sudjeluju.

Tri stvari treba da lebde nad svijetom: ljubav, istina, molitva. Zaista u Taizè se mnogo moli, jer inače nema ekumenskog uspjeha.

Ekumenski koncil, na kome su dvojica od njih, promatrači, ih je impresionirao. U Rimu se osjećaju kao među braćom: »Nesumljivo koncil je obogatio ekumenski pokret... On je podigao nadu kršćana nekatolika čitavog svijeta, oslobodio snage, pokrenuo stvaralački dinamizam i među protestantima. Sa sigurnošću se može reći, da se mnogi protestanti nadaju uspjehu ovog nastojanja oko jedinstva kršćana«.

Ideolog redovničke zajednice u Taizeu Maks Thurian zaključuje ovako: »Ima doduše velikih problema među nama koji će naći samo pravo kršćansko rješenje, ako ljubav prema istini ne učini da zaboravimo istinsku ljubav.« M. J.

EKUMENSKE SESRE NAŠE GOSPE

Družba »Marijinih sestara« u Darmstadtu u Njemačkoj sa oko 90 članica znači nešto novo u povijesti luteranske reforme. Kako je nastala? U noći između 11. i 12. IX 1944. bombardiran je Darmstadt. Situacija je bila vrlo teška. Sestre su shvatile da nije dovoljno baviti se samo molitvom i proučavanjem Biblije, kao što je to bilo od 1939. kad se je grupa dotičnih djevojaka ujedinila pod vodstvom Klare Schlink, nego da se treba dati na djela ljubavi. Treba nešto učiniti za njemačku braću, za Židove, za sve kršćane, u jednu riječ za sve ljude. »Naša vjera bez dobrih djela jest mrtva« — rekla je jedna od sestara.

Poslije dugih dana pokore i razmatranja ovo malo udruženje odluči stvoriti pravu redovničku zajednicu. Prvi pokušaj bio je u kući Klare Schlink koja je nazvana majkom Basileom, a druge članice »Marijinim sestrama«. Odmah se stave na akciju: održavanje hateheza u gradovima, periferijama, ženskim zatvorima... Kuća je ubrzo postala tijesna pa im je otac jedne od članica zajednice dao veliki posjed u blizini grada.

Njihovo je pravilo: molitva i rad. Dok ostale rade, jedna neprestano moli u blizini njih. Češće idu u kapelu. Ujutro slobodna molitva, na podne molitva za jedinstvo kršćana i Židova, a poslije podne razmatranje o mucu Isusovoj. Navečer imaju Večernju i Povečerje. Nedjeljom se slavi Coena — Večera. Središte čitava dana jest Krist.

Uz glavni stan imaju i hospicij pod nazivom »Kristova radost«. Tu se zbivaju interkonfesionalni susreti. Luteranci i kalvinisti naći će tu katoličku literaturu (među ostalima i djela sv. Ivana od Križa), dok katolici mogu naći protestansku literaturu (Luterovo dokazivanje o bl. Djevici i Crkvi).

Zanimljivo je spomenuti da su neke od njih bile u Asizu i imaju veliko iduboko poštovanje prema sv. Franji Asiskom, čiji se kip nalazi u vrtu njihova samostana.

Ako se sjetimo što je Luter učinio sa redovnicima, samostanima i zavjetima, onda družba u Darmstadtu zaista predstavlja nešto novog u pogledu sjedinjenja. M. J.

BUĐENJE APOSTOLSKOG DUHA ŽENSKIH REDOVA

Obnoviteljsko gibanje koje danas struji Crkvom zahvatilo je i redove. Pogled generalnih kapitula i internacionalnih redovničkih kongresa mnogo manje skreće pažnju unatrag na očuvanje tradicije nego unaprijed. Jedno je pitanje koje danas zaokuplja sve redovničke zajednice na isti način: kako oživotvoriti svoje poslanje u promijenjenom svijetu? Na to danas ne nalazimo spremljen, gotov odgovor u samostanskim pravilima nego se on mora potražiti iz njihova duha. Osnivači su zaista mogli označiti samo nekoliko međušnjih kolčica među kojima će se izvršiti svaka promjena i prilagođavanje da se sačuva prvotni cilj reda. Oni su se katkad odveć čvrsto držali krivo shvaćene tradicije i to je silno ometalo njihov rad koji od njih zahtijeva vrijeme u kom žive.

Kad je govor o snalaženju u suvremenom životu razume se općenito muški redovi radije nego ženski. Žena je sa svojom naravi više zaokupljena kućom i čuvanjem nego muškarac. Zato ona podliježe lakše opasnosti da precijeni slova zakona i na to zaboravi da svaki zakon ima služiti jednom određenom cilju i postaje suvišan čim ometa ovu svrhu.

Suenens zna dobro procijeniti vrijednost i rad sestara. Njegova je molba upravo to da pokaže da ženski redovi i danas, a danas osobito, imaju ispuniti u Crkvi Božjoj nenadoknadiivi položaj uza sve svjetske institute kao pomoćnice u dušobrižništvu, vjeroučiteljice bolničarke itd. Ali se moraju reformirati u novom apostolskom duhu. Što on s tim misli jest samo dosljedno prosljeđivanje misli Pija XII, Ivana XXIII i drugih crkvenih pobuda. Tako još leže mnoge skrivene, neiskorištene snage u sestrama koje moraju doći do izražaja u apostolskom radu najprije među ženskim svijetom i u službi obitelji. Ali da to stvarno i bude tako moraju pasti mnogi okovi koji smetaju: kao npr. klauzurni propisi, nezgodno, neprilagođeno redovničko odijelo, neobični način života redovnica, osobiti ritual kontakta s ljudima koji više ne odgovara našem vremenu, a duhovno, duševno i socijalno obrazovanje sestara treba biti na visini današnjih zahtjeva.

Redovnica — Suenens govori samo o apostolatu ženskih redova — je još previše ostala žena prošlog stoljeća. Ona je uzela samo nesnatni udio u duševnom i socijalnom prevratu u ženskom svijetu našeg vremena. Ako redovnica mora dobiti odgovarajući apostolski utjecaj u Crkvi u oblasti odgoja, dvorenja bolesnika, ljubavi, kao pomoćnica župnika, tada treba najprije biti žena našega stoljeća i prisvojiti zdrave tekovine koje si je žena izvojevala u modernom društvu. Na njoj se ne smije vidjeti utisak nerazvijene ili precijenjene ličnosti. Onda bi bez daljnjega mogućnost njenog apostolskog utjecaja bila veoma značajna na današnji svijet.

Suenens pokazuje kako je osjetno opadanje vrijednosti žene u tradiciji ženskih redova. To nije ni čudo kada je veliki teolog Toma

Akvinski bezbrižno uzeo pogansku baštinu jednog Aristotela u svojim pogledima o ženi. Muškarci su sastavili zakone crkvenog prava za ženske redove u čijim formulacijama to pruža zastarjelo shvaćanje pa čak i poraz.

Za ženu, kao duhovno manje cijenjenu i k tomu čudoredno ugroženo biće, stvarno su se dale dvije mogućnosti: ili da pođe u brak ili se ogradi samostanskim zidovima. S tim je u vezi da su se jednostavno redovnička pravila ženskih zajednica orijentirala po zahtjevima samostanske duhovnosti. Redovnica se morala odijeliti od svijeta radi eventualne opasnosti.

Novi vremenski razvoj iskorijenio je podcjenjivanje žene na svim područjima počevši od biološkog do duševnog. Emancipacija žene išla je čak i preko cilja na štetu žene. Danas se na ženu gleda kao na potpuno vrijedno ljudsko biće koje stoji uz muškarca i nosi mu pripadajući, nužni dio u razvoju cjelokupne čovječje kulture i osjeća se za nju suodgovorna. Stoje joj otvorene sve škole kao i muška. Ona je davno prestala čekati samo na čovjeka koji će ju vjenčati, davno je prestala biti domaćica. Ona je dosljedno i u crkvi osvojila svoj udio.

O ovom razvoju mora i redovnica voditi računa. U njoj, drijemaju neiskorištene mogućnosti i sposobnosti čije pomoći Crkva danas treba bitno. Sestra, katolička žena u svijetu je spremno zauzela mjesto u modernom apostolatu a redovnici je velikim dijelom to slobodno. To nije dosta da ona sudjeluje samo kao kuharica i služavka kod školskih kurseva ili drugih apostolskih sastanaka premda je i to bez sumnje nužna i pred Bogom zaslužna služba.

To je danas daleko premalo da ona samo obrazuje i odgaja žensku omladinu u zavodima. Ona mora sačuvati kontakt i sa djevojkama koje su napustile zavod a ne samo sa malo vjernih koje još rado dolaze na sastanke nekadašnjih učenica nego još i više s onima koje više ne dolaze.

Danas se ne može sprovesti nijedan vrijedan odgoj ako se s vremena na vrijeme ne posjećuju obitelji iz kojih potječu gojenice; ako se ne pomogne mladim djevojkama da osnužu kršćanski brak i obitelj i tek je tada odgojni uspjeh zavoda osiguran.

Važno je za uspješan odgojni rad redovnica da barem neke od njih već budu na raspolaganje da u važnim okolnostima života dadu prikladan savjet. Laici očekuju ovaj savjet i znat će ga cijeniti jer potječe iz veće blizine Božje. Redovnica mora i dalje na vrijeme uvoditi djevojke u razne oblike apostolata gdje se pokaže potreba za rad u kraljevstvu Božjem, gdje će ona u zato sagrađenim institutima apostolski djelovati i biti ne samo pasivni član Crkve. Redovnica je prva pozvana. Ona mora pronaći i obrazovati buduće voditeljice ženskog apostolata. Krotkost kojom ona s njima postupa mora biti isto tako lična kao i apostolska i socijalna. To ne smije biti jedino zavodska religioznost. Ovu će pobožnost ona tada jednom dati svojoj djeci kao majka obitelji.

Kad danas mlada djevojka ulazi u red sestara učiteljica ili u red sestara bolničarki ona tako želi činiti ne samo ono što bi mogla raditi kao svjetovna učiteljica i bolničarka nego bi ona htjela biti apostolski djelotvorna, osvajati ljude za Krista... Sestre i danas rade neizmjereno mnogo žrtvujući se herojski u bolničkoj službi i u školi ali i Crkvi danas treba puno njihovo apostolsko zalaganje ne samo njihov indirektni nego i direktni apostolat. Sigurno da sve sestre

nemaju jednake sposobnosti ali svaka veća udruga mora ih imati nekoliko koje će se znati posvetiti ovoj apostolskoj službi, proširiti je i buditi svijest apostolata i čuvati u cijeloj udruzi.

Kad se ne može uraditi sve mora se uraditi bar ono najvažnije. Neki redovnički propisi nisu više suvremeni. Oni smetaju u vršenju apostolata jer otežavaju veće dobro u kraljevstvu Božjem ili ga čine gotovo nemogućim.

Nijedna utemeljiteljica reda nije želila drugo nego da na naj-prikladniji način služi Crkvi svoga vremena. Kako mogu i moraju činiti duhovne kćeri to u drugo vrijeme i s drugim apostolskim zahtjevima moraju one to bilo kako doznati iz riječi i želje Crkve njihova vremena. Što se traži od ženskih udruga u sadašnjosti pape su dovoljno jasno rekli. Zbog toga oni očekuju od svojih najodanijih kćeri da velikodušno shvate njihove namjere.

Danas smatraju ženski apostolat za izgradnju Crkve još uvijek kao najvrijednije i prvopozvane snage. To su Bogu posvećene duše. Svjetski instituti imaju svoja poslanstva usred svijeta. Redovnice su veliko očekivanje za Crkvu ali njihov rad ne stupa očito na javu. Redovnica zastupa poslanstvo Crkve kao očito društvo. Zbog toga nosi odijelo. To je svjedočanstvo za Crkvu neophodno jer ona nije samo unutarnja Crkva.

Redovnici je danas na poseban način na srcu obnova žene a s tim obitelji životnog izvora čovječanstva. Netko je rekao: Ljudsko će se društvo ponovno obnoviti po ženi ili se ne će uopće obnoviti. Mišljenje da ženi pripada samo drugotna uloga u kristijanizaciji svijeta može i biti u pravu u neko vrijeme do izvjesnog stupnja budući da ona danas nije zauzela svoje mjesto u društvu ...

Kad je žena općenito ona koja određuje sudbinom svijeta i Crkve budućnosti, kako to pripada još u većoj mjeri Bogu posvećenoj ženi koja je prva pozvana kao graditeljica od kršćanskih žena.

Treba svladati još mnoge prepreke da se postigne ono što je mislio Suenens. Najprije se sama redovnica mora spremiti za svoju zadaću. Generalne starješice i kapituli moraju izvršiti glavni posao ali je pozvana i inicijativa svake pojedine kako to odgovara njenom mjestu. Apostolska se reforma mora izvršiti u poslušnosti i bez protivljenja.

D. T.

NAŠI OBREDNICI

Uz stare rituale na latinskom jeziku, koji se još u manjoj mjeri upotrebljavaju, u Zagrebačkoj nadbiskupiji služimo se u dijeljenju sakramenata i blagoslovina sa dva Obrednika, dvije knjige na hrvatskom jeziku:

1. »Rimski Obrednik«, izdan u Zagrebu 1929. g. poznat kao »Veliki Obrednik«;
2. »Priručnik Rimskoga Obrednika« izdan za porabu svećenstvu Nadbiskupije Zagrebačke, izdan u Zagrebu 1933. god.